

Orienteringssak

Arkivsak-dok. 23/27624-60
Saksbehandler Diderik Cappelen

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	10.03.2026

Stedsutvikling 2024 - Orientering om gjennomførte ikke-fysiske prosjekter (Mulighetsstudier og lignende)

Følgende tas til orientering:

Det har siden 2020 vært avsatt midler til ikke-fysiske stedsutviklingsprosjekter i kommunene. Den økonomiske rammen for tilskuddsordningen var i 2024 på 1,5 millioner kroner. Retningslinjer for tilskuddsordningen 2024 ble vedtatt av fylkesutvalget i møte 30.01.2024 som sak 7/24.

Det ble i 2024 gitt tilskudd til følgende prosjekter:

Kommune	Prosjekt	Tilskudd	UU-midler
Arendal	Krøgenesområdet (Europas 17)	165.000	35.000
Bykle	Mulighetsstudie «Bykle Fjellbygd»	180.000	
Froland	Mulighetsstudie Osedalen sørøst	165.000	35.000
Iveland	Mulighetsstudie Aktivitetsbygg Birketveit	165.000	35.000
Kvinesdal	Mulighetsstudie Liknes torg	170.000	50.000
Lindesnes	Kulturmiljøanalyse Farestad (Skjernøya)	180.000	
Lyngdal	Fargepalett sentrumsområdet	180.000	
Tvedestrand	Mulighetsstudie rådhuset og Forvaltergården	165.000	35.000
Vennesla	Mulighetsstudie sentrum sør	130.000 ¹	
Sum		1.500.000	

Fylkesutvalget ble orientert om utfallet av tildelingene i møte 4.06.2024 sak 21/24.

Denne saken legges frem for å orientere om resultatet av prosjektene som det ble gitt tilskudd til i 2024.

Prosjektene representerer stor faglig og geografisk bredde og er ulike når det gjelder hvordan de skal nyttiggjøres videre. Enkelte av prosjektene har vært, og vil bli, brukt direkte i oppfølgende regulerings- og planleggingsarbeid, mens andre er av mer overordnet karakter og vil bli fulgt opp over tid.

Prosjektene og prosessene oppleves å ha vært nyttige for kommunene.

Fylkeskommunen har deltatt faglig i alle prosjektene. Arbeidet med prosjektene har gitt fylkeskommunen verdifull kunnskap, og har bidratt til å videreutvikle det gode samarbeidet med kommunene. Dette er en positiv bieffekt av tilskuddsordningen.

¹ Bevilget 10.000 i ekstratilskudd
Dokumentnr.: 23/27624-60

Kommunal- og distriktsdepartementet ga i 2024 100.000 kroner i tilskudd til hver fylkeskommune til kompetanseheving når det gjelder universell utforming i planleggingen.

Målet for tilskuddet er *"Auka innsikt, kunnskap og kompetanse om korleis planleggje for eit universelt samfunn. Målgruppa er dei som skal gjennomføre samfunns- og arealplanlegging etter plan- og bygningslova i fylkeskommunane og i kommunane"*

Midlene har i forståelse med departementet blitt fordelt på enkelte av stedsutviklingsprosjektene. I 2024 gjaldt dette prosjektene i Arendal, Froland, Iveland, Kvinesdal og Tvedestrand. Dette kom som tillegg til det fylkeskommunale tilskuddet.

Prosjektene gjennomgås i korte trekk nedenfor. Illustrasjonene er hentet fra de respektive mulighetsstudiene/rapportene. Det vises ellers til prosjektene i sin helhet. Se vedlegg.

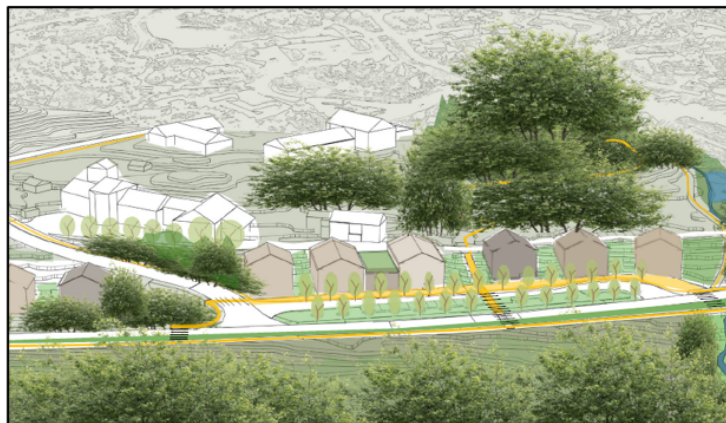
Arendal kommune – Krøgenes (Europan17)

Det ble i 2017 i regi av Europen17 gjennomført en arkitektkonkurranse for Krøgenesområdet øst for Arendal sentrum. I konkurransen deltok unge arkitekter fra hele Europa. Som oppfølging av konkurransen ble de to vinnerne engasjert til å videreutvikle planene. Det var i prosessen lagt opp til stor grad av medvirkning overfor grunneiere og næringsdrivende i området. I leveransen inngår en digital 3D-modell av området samt en rapport som peker på overordnede plangrep med eksempler. Det er vist forbindelseslinjer for rullestolbrukere, herunder en sammenhengende turvei gjennom området.

Arbeidet vil inngå som del av kunnskapsgrunnlaget for forestående revisjon av kommuneplanens arealdel, samt utarbeidelse av områderegulering.

Bykle kommune – Mulighetsstudie «Bykle fjellbygd»

I forordet til mulighetsstudien står det:

«Moglegheitsstudie for Bykle kyrkjebygd skal vise forslag til korleis ein kan utvikle eit konsentrert og attraktivt sentrum i Bykle, med moglegheit for å styrke staden som ein buplass, arbeidsstad, næringsliv og destinasjon bygd på lokale fortrinn. (...) Kommunens ambisjon med prosjektet er å få til ein berekraftig stadutvikling, og å operasjonalisere berekraftsmåla i ein småkommune-kontekst. Det vil seie å utforme ein strategi med ein tilhøyrande handlingsplan, der ein skal kome fram til tiltak og grep som ein skal arbeide etter fram mot 2030.»

Dronninga Landskap AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet.

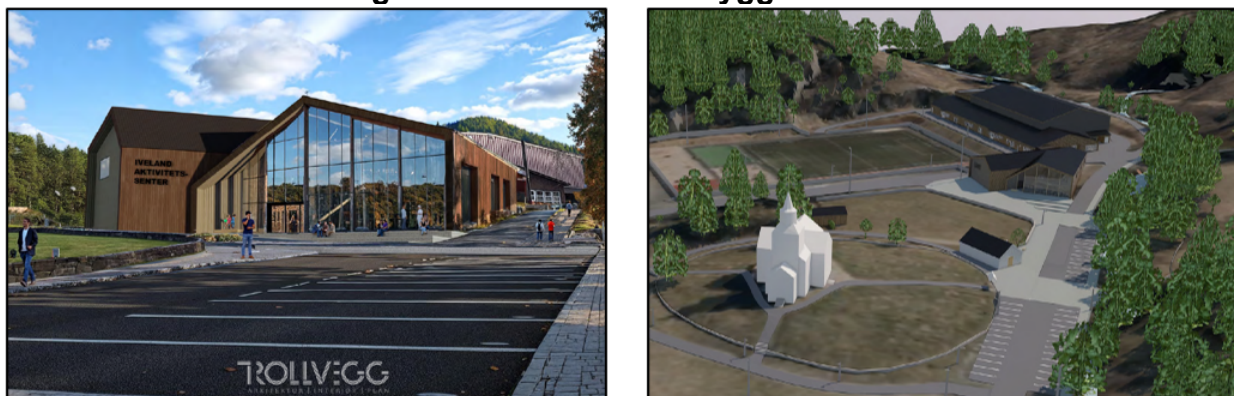
Froland kommune – Mulighetsstudie Osedalen sørøst

Mulighetsstudien tar for seg området mellom kommunehuset og rundkjøringen i Osedalen. Hensikten med arbeidet har vært å se på hvordan dette sentrale området kan fortettes bl.a. med nærings- og boligbebyggelse. Asplan VIAK AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet. Noe av utgangspunktet for arbeidet var tanker om et nytt aktivitetsbygg i området, men dette ble tonet ned i løpet av prosessen. Tilrettelegging i tråd med prinsippene om universell utforming har stått sentralt i arbeidet med mulighetsstudien.

Mulighetsstudien utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for utarbeidelse av ny reguleringsplan for området.

Iveland kommune – Mulighetsstudie aktivitetsbygg Birketveit

Hensikten med mulighetsstudien var å utarbeide et konsept for et nybygg i tilknytning til idrettshallen på Birketveit der en kan samle flere ulike funksjoner som kino, kafe, lokaler for voksenopplæring m.m. I tillegg til selve bygget, har det vært lagt stor vekt på gode uteoppholdsarealer, samt å knytte bygget sammen med kommunesenteret. Det er lagt vekt på hensynet til universell utforming og det er i den forbindelse vist en «sansesti» langs bekken. Trollvegg Arkitektstudio AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet med mulighetsstudien.

Det var i utgangspunktet tenkt å gå videre med detaljprosjektering av aktivitetsbygget, men kommunen besluttet i budsjettbehandlingen for 2026, å prioritere ombygging av idrettshallen i første omgang.

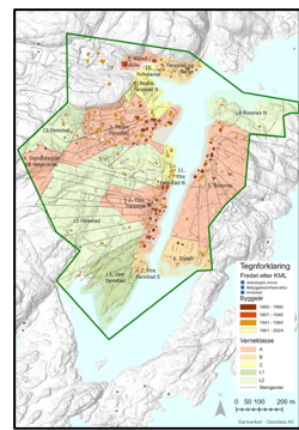
Kvinesdal kommune – Mulighetsstudie Liknes torg

Mulighetsstudien er gjennomført av LINK Arkitektur. Hensikten med mulighetsstudien var å danne grunnlag for videre planlegging av torget. Det er lagt stor vekt at torget skal være bygdas nye storstue – og da tilrettelagt for alle. Det var i prosessen lagt til rette for stor grad av medvirkning, blant annet i form av et åpent møte med innbyggerne, samt dialog med ulike brukergrupper herunder næringsdrivende i området. Mulighetsstudien tar høyde for bygging av et nytt Vitensenter i området.

Det pågår nå detaljprosjektering og det nye torget skal etter planen åpnes 2027.

Lindesnes kommune – Kulturmiljøanalyse Farestad

Kulturmiljøanalysen, som er utarbeidet av LINK Arkitektur, tar for seg Farestadområdet på Skjernøya sydøst for Mandal sentrum. En av målsetningene med arbeidet har vært å kartlegge verneverdi for bebyggelsen og det omkringliggende kulturlandskapet, samt å dele inn kulturmiljøet i ulike «vernesoner». Det har vært sentralt å løfte frem samspillet mellom bebyggelse og landskap. Det har i den forbindelse vært pekt på områder som av landskapshensyn ikke bør bebygges, og områder der det landskapsmessig er mindre problematisk å fortette.

Rapporten er tenkt brukt som støtte og kunnskapsgrunnlag i forbindelse med behandling av regulerings- og byggesaker i området.

Fra rapporten siteres:

«Ideen om å utvikle en egen fargepalett for Lyngdal sentrum har sitt utspring i mulighetsstudien som ble gjennomført våren 2022. I arbeidet, utført av Agde Arkitekter AS, ble det påpekt at sentrum i dag fremstår i ulike sjatteringer av grått – og at økt bruk av farger kan bidra til å gi sentrum et viktig løft. (...) Målet er å skape en helhetlig og harmonisk fargebruk som både forsterker særpreget til Lyngdal og gjør sentrum til et enda mer attraktivt sted å besøke, handle og oppholde seg i.» KOI Fargestudio AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet med fargepaletten.

Fylkeskommunen v/avdeling for kultur utarbeidet i 2025 en miniaturløsning av prosjektet som har vært stilt ut på biblioteket i Lyngdal.

Fargepaletten er primært tenkt benyttet som veiledning og inspirasjon når den enkelte gårdeier ønsker å male opp sine bygg.

Tvedestrand kommune – Gamle rådhuset og Forvaltergården

Prosjektet omhandler bruksmuligheter for to verneverdige kommunale bygg i Tvedestrand sentrum – det gamle rådhuset og Forvaltergården.

Det har vært vurdert å bruke rådhuset blant annet til kommunestyrets møter. Det er utarbeidet flere delrapporter for rådhuset, herunder akustisk forprosjekt samt en egen rapport fra NIKU der det er gitt råd om innvendig fargevalg.

Det har tilsvarende vært vurdert ulike bruksområder for Forvaltergården der en har landet på at dagens bruk som museum, enkel servering og «krambod» er mest realistisk. Det har vært lagt stor vekt på å undersøke hvordan bygget og uteområdet så langt mulig kan tilrettelegges for alle. En har i den forbindelse sett på diverse tiltak i hagen for å bedre forhold og tilkomst for rullestolbrukere, samt personer med nedsatt synsevne.

Vennesla kommune – Mulighetsstudie sentrum sør

